ΕΒΡΑΪΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

Ἕνας Ἑβραῖος Ρῶσσος πηγαίνει σ' ἕνα παπᾶ νὰ ἐξομολογηθῇ κι' ἐνῶ τοῦ λέει τὰ ἁμαρτήματά του, κλέβει τὸ ρολόγι τοῦ ἐξομολογητοῦ του. Καὶ ὕστερα ἐξακολουθεῖ τὴν ἐξομολόγησι.

— Μεταξὺ τῶν ἄλλων, πάτερ μου, ἔκλεψα καὶ τὸ ρολόγι κάποιου καὶ αὐτὴ ἡ πράξις βαρένει πολὺ τὴ συνείδησί μου. Σᾶς παρακαλῶ πάρτε το γιὰ νὰ πάψουν ἡ τύψεις μου.

Καὶ ἔκαμε μιὰ κίνησι νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ρολόγι ποὺ τοῦ εἶχε κλέψει.

— Θὰ καταλαβαίνετε, τοῦ εἶπε ὁ παπᾶς, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ ἕνα κλεμμένο πράμα. Νὰ τὸ δόσετε σ' ἐκεῖνον ποὺ τὸ εἶχε.

— Ἐπροσπάθησα, πάτερ μου, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ τὸ πάρῃ.

— Τὸν ἐρωτήσατε ἂν τὸ θέλῃ;

— Μάλιστα πάτερ μου.

— Τότε, ἀπήντησε ὁ παπᾶς, ἂν πράγματι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται νὰ πάρῃ τὸ ρολόγι του, μπορεῖτε νὰ τὸ κρατήσετε χωρὶς τὴ παραμικρὴ τύψι.

Καὶ ὁ κλέπτης ἀπεχαιρέτησε τὸ θῦμα του ἐντελῶς ἥτυχος.

***

Ὁ τραπεζίτης Ζούκερφελδ συνοδεύει ὡς τὸ σταθμὸ τὸ γυιό του Ἀαρὼν ποὺ φεύγει γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὶς σπουδές του.

Στὸ δρόμο τοῦ δίνει ἕνα σωρὸ συμβουλὲς καὶ μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα τοῦ λέει:

—Νὰ κάνῃς τὴ δουλειά σου σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον σου καὶ νὰ μὴ σὲ πειράζῃ γιὰ τὸ τί λέει ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος. Νὰ μην ξεχνᾶς τὴν παροιμία ὅτι σκύλλοι ποὺ γαυγίζουν δὲν δαγκάνουν ποτέ.

Ἀλλὰ μόλις ἐτελείωσε αὐτὰ τὰ λόγια δύο πελώριοι μαντρόσκυλλοι ἐρρίχτηκαν γαυγίζοντας ἀπάνω στὸν τραπεζίτη. Ὁ Ζούκερφελδ τρομαγμένος ἐπρόφτασε νὰ κρυφτῇ πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα ἑνὸς ἁμαξᾶ καὶ δὲν ἐβγῆκε ἀπὸ ἐκεῖ παρὰ ὅταν ἐπέρασε ἕνα τέταρτο.

— Μὰ γιατὶ ἐκρύφτηκες μπαμπᾶ ; τὸν ρώτησε ὁ Ἀαρών. Δὲν μοῦ εἶπες ὅτι σκύλλοι ποὺ γαυγίζουν δὲν δαγκάνουν ποτέ ;

— Ναί παιδί μου, ἀπάντησε ὁ Ζούκερφελδ. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ εἶνε κανεὶς σίγουρος ὅτι αὐτὰ τὰ παληόσκυλλα ἔχουνε διαβάσει τὴν παροιμία, ποὺ τὸ γράφει αὐτό ;

***

Ἕνας γέρος τοκογλύφος Ἑβραῖος, ἀντιπαθητικὸς σὲ ὅλο τὸν κόσμο γιὰ τὶς σκληρὲς καὶ ἄδικες πράξεις του ἀπέθανε καὶ οἱ συγγενεῖς του ἐκάλεσαν τὸ ραββῖνο καὶ ἀφοῦ τοῦ ὑπεσχέθησαν καλὴ πληρωμὴ τοῦ ἐζήτησαν νὰ βγάλῃ κι' ἕνα καλὸ ἐπικήδειο λόγο ποὺ νὰ ἐξυμνῇ τὶς ἀρετὲς τοῦ μακαρίτη.

Πολλοὶ τὸ ἔιαθαν πὼς ὁ Ραββῖνος ἐπληρώθη γιὰ νὰ ἐξυμνήσῃ αὐτὸν τὸν κολασμένο κι' ἐπῆγαν στὴν κηδεία μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀκούσουν τὶ θὰ πῇ. Πράγματι ὁ Ραββῖνος ἐμίλησε ἀπάνω ἀπὸ τὸ νεκρὸ καὶ μαζὺ μὲ ὅλα τ' ἄλλα εἶπε ὅτι ὁ μακαρίτης ἦτο τόσο εὐσεβὴς ὥστε τὸ Σάββατο, τὴν ἡμέρα τῆς ἱερᾶς ἀργίας τῶν Ἑβραίων, δὲν ἐκάπνιζε κάν, οὔτε ἔγραφε.

Ἀφοῦ ἔγινε ἡ κηδεία μερικοὶ ἐπῆγαν καὶ εὑρῆκαν τὸ Ραββῖνο.

— Δὲν ἐντράπηκες νὰ πῇς γι' αὐτὸν τὸν θεομπαίχτη τόσα καλὰ λόγια.

— Δὲν εἶπα ψέμματα, εἶπε ὁ Ραββῖνος. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι δὲν ἐκάπνιζε τὸ Σάββατο, γιατὶ ἀπὸ τσιγκουνιὰ δὲν ἐκάπνιζε καθόλου καὶ δὲν εἶνε ψέμμα πὼς δὲν ἔγραφε τὸ Σάββατο γιατὶ ἦταν ἐντελῶς ἀγράμματος.

συμβολικὰ γράμματα καὶ σημεῖα. Καλόγηροι Ἰησουῖται ἔχουν σκαλίσει ἐκεῖ διάφορες θρησκευτικὲς ἐπιγραφές. Διαβάσαμε τὶς χρονολογίες 1495, 1560, 1579, 1699. Καὶ ἐμεῖς, σὲ τρεῖς μεριές, ἐχαράξαμε τὸ ἔτος 1700. Στὶς ἐπιγραφὲς αὐτὲς ὑπάρχει κᾶτι τὸ ἐπιστημονικῶς ἀξιοπερίεργο, ποὺ ἐνίσχυσε τὴ θεωρία μου περὶ *βλαστήσεως τῶν πετρῶν*, ἡ ὁποῖες ἐδῶ μέσα αὐξάνουν ἀρκετά, χωρὶς τὴν ὑποψία ὅτι δέχονται καὶ τὴν ἐλαχίστη ὕλη ἀπ' ἔξω. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐσκάλιζαν τὰ ὀνόματά τους στὸν τοῖχο τοῦτον, ὁ ὁποῖος εἶνε φυσικὸς βράχος, δὲν ἐφαντάζοντο καθόλου ὅτι τὰ χαραχθέντα ἀπὸ τὸ σουγιά τους αὐλάκια θὰ ἐγέμιζαν καὶ μάλιστα ὅτι ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ θὰ ἐστολίζοντο μ' ἕνα εἶδος ποικίλματος, ὕψους ἑνὸς πόντου, καὶ σὲ ἄλλα ὡς τριῶν πόντων. Καὶ ἔτσι τὰ γράμματα αὐτά, ποὺ ἐσκαλίστηκαν στὴν ἐποχή τους βαθουλωτά, κατήντησαν ἐξέχοντα, ἀναγλυφικά !».

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ὁ Ἰταλὸς μυθιστοριογράφος ΑΛ. ΜΑΤΖΟΝΙ

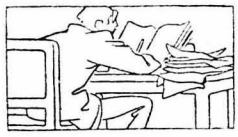

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΦΗΡΗΜΑΔΕΣ

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΕΥΓΕΝΩΝ

Οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ ἡ ἀφηρημάδα. Ὁ ἀφηρημένος ἀξιωματικὸς καὶ ὁ Ἐρρῖκος ὁ Δ'. Ὁ Δοὺξ ντὲ Σεβρὲζ καὶ ὁ ἔξυπνος ἐπισκέπτης του. Γιατὶ ἐκρύωνε ὁ δοὺξ ντὲ Σουλλύ. Ἡ κληρονομικὴ στειρότης.

Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀνθρώπινα ἐλαττώματα εἶνε ἀναμφισβήτως, ἡ ἀφηρημάδα. Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ ἐν τούτοις ἀπαντᾶται συνήθως στοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, στοὺς ποιητάς, στοὺς ἐπιστήμονας, στοὺς διανοουμένους...

Μπορεῖ κανεὶς νὰ θεωρῆται σοφός, διανοούμενος, μέγας καλλιτέχνης, καὶ μέσα σὲ μιὰ στιγμὴ νὰ γελοιοποιηθῇ ἀπὸ μιὰ γκάφφα, ὀφειλουμένη στὴν ἀφηρημάδα του.

Οἱ πλέον εὔκολα προσβαλόμενοι ἀπὸ τήν... ἀσθένειαν αὐτὴν εἶνε οἱ μαθηματικοί. Ἡ ἀφηρημάδα τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν ἀστρονόμων, ἔχει μείνει πράγματι παροιμιώδης. Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτούς, καὶ πολλὰ ἄλλα διάσημα πρόσωπα... διέπρεψαν ἐπὶ ἀφηρημάδᾳ. Ἀπὸ τὶς χιλιάδες τῶν σχετικῶν ἀνεκδότων ποὺ ἀναφέρει ἡ ἱστορία, θὰ παραλάβουμε ἐδῶ τὰ πιὸ χαρακτηριστικά :

***

Στὸν παληὸ καιρό, ὑπῆρχε ἡ συνήθεια στὴ Γαλλικὴ αὐλή, πρὶν λάβῃ ὁ βασιλεὺς μιὰ ὁποιαδήποτε τροφή, νὰ τὴν δοκιμάζῃ προηγουμένως ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας. Αὐτὸ γινόταν γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ ἀξυχὸν δηλητηρίασις τῶν φαγητῶν.

Ὁ Ταλμὰν ντὲ Ρὲκ λοιπὸν ἀναφέρει ὅτι κάποτε, ὁ ἔχων ἀναλάβει τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν αὐλικὸς τοῦ Ἐρρίκου Δ' ἀφαιρέθηκε σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ ἀντὶ νὰ δοκιμάσῃ ἁπλῶς τὸ κρασὶ ποὺ βρισκόταν μέσα στὸ ποτῆρι τοῦ βασιλέως, τὸ.. ἤπιε ὅλο. Οἱ ἄλλοι αὐλικοὶ ποὺ παρευρίσκοντο στὸ βασιλικὸ γεῦμα τὰ ἔχασαν μπρὸς στὴν πράξη του αὐτή. Ὁ Ἐρρῖκος ὅμως τὸν ἐκοίταζε ἀπαθῶς ὅλη τὴν ὥρα ποὺ ἔπινε τὸ κρασί του. Στὸ τέλος δὲ ἠρκέσθη νὰ πῇ μόνον :

— Καλά, βρὲ ἀδερφέ, δὲν τὸ ἔπινες τοὐλάγιστον... στὴν ὑγεία μου ;...

***

Ὁ δοὺξ ντὲ Σουλλὺ ἦταν τρομερὰ ἀφηρημένος. Μιὰ μέρα ποὺ εἶχε πάει στὴν ἐκκλησία, παρεπονεῖτο πὼς ἐκρύωνε τρομερά.

— Κι' ὅμως, σήμερα ἔχουμε κανονικὴ θερμοκρασία, παρετήρησεν ἕνας φίλος του.

— Τότε, θὰ πῇ πὼς εἶμ' ἄρρωστος... Νοιώθω ρίγη σ' ὅλο μου τὸ κορμί..., ἀπήντησεν ὁ δούξ.

Ὁ φίλος του τότε τὸν ἐρώτησε δειλά ;

— Μήπως... δὲν ἔχεις ντυθεῖ καλά ;

Ὁ δοὺξ ξεκούμβωσε τὸ παλτό του γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃ κι' ὁ ἴδιος γιὰ ποιὸν λόγο ἐκρύωνε. Καὶ τότε μόλις ἀντελήφθη ὅτι εἶχε ξεχάσει ὁ ἀθεόφοβος, νὰ φορέσῃ τό.. παντελόνι του !

***

Ἄλλος διάσημος ἀφηρημένος ἦταν ὁ δοὺξ ντὲ Σεβρὲζ ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει μέγιστα ἀξιώματα τοῦ κράτους ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου.

Μιὰ μέρα—διηγεῖται ὁ Σαὶν-Σιμὸν στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του—στὶς δέκα τὸ πρωὶ τοῦ ἀνήγγειλαν τὸν κ. Σκονέν, ποὺ εἶχε χρηματίσει ἄλλοτε οἰκονόμος του... Ὁ ντὲ Σεβρὲζ τοῦ παρήγγειλε νὰ «περιμένῃ μισὴ ὥρα», ἕως ὅτου τελειώσει κᾶτι ποὺ ἔγραφε... Ἐννοεῖται πὼς πρὶν περάσει ἀκόμη ἡ μισὴ ὥρα ὁ ἀφηρημένος δοὺξ εἶχε τελείως ξεχάσει τὸν ἐπισκέπτη του. Κατὰ τὶς ἑπτὰ τὸ βράδυ τοῦ τὸν ἀνήγγειλαν καὶ πάλι. «Σ' ἕνα τέταρτο !» ἀπήντησεν ὁ δούξ. Μετὰ μισὴ ὥρα, τέλος, τὸν ἐκάλεσε στὸ γραφεῖο του.

— Ἔ, φτωχέ μου Σκονέν ! τοῦ εἶπε μόλις τὸν εἶδε. Σοῦ ζητῶ συγγνώμη ποὺ σ' ἔκανα νὰ χάσῃς τὴν ἡμέρα σου !...

— Μὰ δὲν τὴν ἔχασα κύριε δούξ, ἀπήντησεν ὁ Σκονέν. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίζω ἀρκετὰ καὶ ξέρω πόσο μπορεῖ νὰ διαρκέσῃ «μισὴ ὥρα» δική σας... Μόλις μοῦ παραγγείλατε νὰ περιμένω, πετάχθηκα ὡς τὸ Παρίσι, ἔφαγα, κανόνισα διάφορες ὑποθέσεις μου, ξαναγύρισα καί... νὰ με !

Κόκκαλο ὁ δούξ !

***

Ὁ Παγκοὺκ ἀναφέρει τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτο γιὰ κάποιον φίλο του δοῦκα.

Κάποτε, μιὰ κυρία τοῦ παρεπονεῖτο ποὺ δὲν εἶχε ἀποκτήσει παιδιά.

— Ἡ μητέρα σας ἀπέκτησε ; τὴν ἐρώτησε ὁ δούξ.

— Μὰ πῶς, κύριε !... Βεβαιότατα !..

— Ὑπέθεσα πὼς πιθανὸν νὰ εἶσθε στεῖρα ἐκ... κληρονομικότητος !...